

ความสัมพันธ์ระหว่างองค์การแห่งการเรียนรู้กับการปฏิบัติงานตามชีวิตวิถีใหม่
สำหรับพยาบาลในสถานการณ์การระบาดของ COVID-19 ของโรงพยาบาลเลิดสิน
ถนนสีลม แขวงศรีเวียง เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร

RELATIONSHIP BETWEEN LEARNING ORGANIZATION AND WORK
OPERATION ACCORDING TO THE NEW NORMAL LIFE OF NURSES
IN THE COVID-19 EPIDEMIC SITUATION OF LERDSIN HOSPITAL,
SI LOM ROAD, SRI WIANG, BANG RAK, BANGKOK

ศิรินรักษ์ ปัทม / Sirinrak Patthum¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับลักษณะขององค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงพยาบาลเลิดสิน 2) ระดับการปฏิบัติงานตามชีวิตวิถีใหม่สำหรับพยาบาลในสถานการณ์การระบาดของ COVID-19 ของโรงพยาบาลเลิดสิน และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะขององค์การแห่งการเรียนรู้กับการปฏิบัติงานตามชีวิตวิถีใหม่สำหรับพยาบาลในสถานการณ์การระบาดของ COVID-19 ของโรงพยาบาลเลิดสิน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ พยาบาลหอผู้ป่วยในของโรงพยาบาลเลิดสิน จำนวน 200 คน โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างองค์การแห่งการเรียนรู้กับการปฏิบัติงานตามชีวิตวิถีใหม่สำหรับพยาบาลในสถานการณ์การระบาดของ COVID-19 ของโรงพยาบาลเลิดสิน ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .88 และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติซึ่งประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับลักษณะขององค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงพยาบาลเลิดสิน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยสามารถเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการเป็นบุคคลรอบรู้ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ด้านการมีแบบแผนความคิด ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ และด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน 2) ระดับการปฏิบัติงานตามชีวิตวิถีใหม่สำหรับพยาบาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ ด้านการบริการพยาบาลตามวิถีใหม่ และด้านชีวิตวิถีใหม่สำหรับพยาบาล และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะขององค์การแห่งการเรียนรู้กับการปฏิบัติงานตามชีวิตวิถีใหม่สำหรับพยาบาล มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอยู่ในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: องค์การแห่งการเรียนรู้, โรงพยาบาลเลิดสิน, COVID-19

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ABSTRACT

The objectives of this study were to study: 1) the learning organization of Lerdsin Hospital, 2) the work operation according to the new normal life of nurses in the COVID-19 epidemic situation in Lerdsin Hospital, and 3) the relationship between learning organization attributes and work operation according to the new normal life of nurses in the COVID-19 epidemic situation in Lerdsin Hospital. The research sample was 200 nurses in the inpatient ward of Lerdsin Hospital, calculated by Yamane's sample size formula. The instrument used was a 5-point scale questionnaire with a reliability of .88. The data were analyzed with statistical methods, including frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient. The research results were: 1) overall, the learning organization of Lerdsin Hospital was at a high level. When considering each aspect, the aspects, ranking in descending order, were personal mastery, team learning, mental model, system thinking, and shared vision. 2) Overall, the work operation according to the new normal life of nurses was at a high level. When considering each aspect, the aspects, ranking in descending order, were new normal nursing services and new normal life of nurses. 3) The learning organization attributes were positively correlated with work operation according to the new normal life of nurses at a low level with statistical significance at .01 level.

Keywords: learning organization, Lerdsin Hospital, COVID-19

บทนำ

จากสถานการณ์การระบาดของ COVID-19 ที่แพร่กระจายไปในทุกทวีปทั่วโลก ซึ่งทำให้มีผู้ติดเชื้อทั่วโลก และมีผู้เสียชีวิตจำนวนมาก ทำให้รัฐบาลของประเทศต่าง ๆ ได้กำหนดมาตรการที่หลากหลาย มีการเพิ่มระดับความเข้มข้นของการเว้นระยะห่างทางสังคม (social distancing) ที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดควบคู่ไปกับการตรวจเพื่อหาเชื้อ และการติดตามเพิ่มเติม เช่น การสวมหน้ากากอนามัยเมื่อออกสู่พื้นที่สาธารณะ การปกเจลแอลกอฮอล์ การหลีกเลี่ยงการเข้าไปยังพื้นที่แออัด เป็นต้น สำหรับในประเทศไทยมีรายงานสถานการณ์การระบาดของ COVID-19 โดยกรมควบคุมโรค ข้อมูล ณ วันที่ 20 พฤษภาคม 2563 มีผู้ติดเชื้อสะสม 119,585 คน และมีผู้เสียชีวิต 703 คน (กรมควบคุมโรค, 2563: ออนไลน์)

โรงพยาบาลเลิดสินเป็นโรงพยาบาลรัฐมีภารกิจสำคัญในด้านการให้บริการตรวจวินิจฉัยโรค ให้การรักษาพยาบาล และให้การฟื้นฟูสุขภาพทั้งประเภทผู้ป่วยภายนอกและผู้ป่วยภายใน การให้บริการส่งเสริมสุขภาพ การให้บริการชั้นสูง การดำเนินงานทางด้านการศึกษาและฝึกอบรมแก่แพทย์ พยาบาล และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขทุกระดับ การพัฒนาทางวิชาการ ทั้งในด้านการแพทย์และเทคนิคที่เกี่ยวข้องกับการรักษาพยาบาล การรวบรวมสถิติข้อมูลข่าวสารสาธารณสุข รวมไปถึงการสนับสนุนโรงพยาบาลชุมชน และ

สถานบริการสาธารณสุขอื่น ๆ เห็นได้ว่า จากสถานการณ์การระบาดของ COVID-19 ทำให้โรงพยาบาลเกิดสินต้องเตรียมพร้อมรับมือกับสถานการณ์การระบาดของ COVID-19 อย่างต่อเนื่อง โดยพบว่าโรงพยาบาลเกิดสินมีแนวโน้มผู้ติดเชื้อ COVID-19 เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (โรงพยาบาลเกิดสิน, 2563 ข: ออนไลน์) พยาบาลถือเป็นผู้ปฏิบัติงานของโรงพยาบาลเกิดสินที่ต้องใกล้ชิดกับสถานการณ์การระบาดของ COVID-19 อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางด้านสาธารณสุข เช่น คณะแพทยศาสตร์ กรมควบคุมโรค กองพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข เป็นต้น ได้เผยแพร่ข้อมูลและกำหนดแนวทางเพื่อรับมือกับสถานการณ์การระบาดของ COVID-19 ด้วยกันหลายประเด็น ได้แก่ การยอมรับปัญหา การอดทนและปล่อยวางต่อปัญหา การปรับตัวและยอมรับการเปลี่ยนแปลง (โสมรัชช์ วิไลยุค, 2563: 12-13) นอกจากนี้ กองการพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขยังได้กล่าวถึงชีวิตวิถีใหม่ (new normal) ของพยาบาลที่ควรดำเนินการทั้ง 6 ประการ ได้แก่ 1) การปฏิบัติงานต้องใส่หน้ากากอนามัยตลอดเวลา 2) การล้างมือบ่อย ๆ ก่อนและหลังให้บริการทุกอย่าง และการให้หัตถการต่าง ๆ 3) การอาบน้ำสระผมก่อนกลับบ้าน หรือไปถึงบ้านแล้วอาบน้ำทันที ก่อนที่จะสัมผัสกับบุคคลอื่นในบ้าน 4) การเปลี่ยนเสื้อผ้าก่อนกลับบ้าน โดยไม่ใส่ชุดพยาบาลกลับบ้าน 5) การพกแอลกอฮอล์เจลล้างมือ หรือสเปรย์แอลกอฮอล์ติดตัวตลอดเวลาเพื่อการใช้พื้นที่ และ 6) การไม่ใส่ชุดพยาบาลไปพื้นที่สาธารณะ ยกเว้นแต่ตอนใส่มาทำงาน (กองการพยาบาล, 2563: 4) ซึ่งจากแนวทางดังกล่าวโรงพยาบาลเกิดสินได้ให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องเพื่อป้องกันการระบาดของ COVID-19 รวมถึงโรงพยาบาลเกิดสินได้จัดทำประกาศเรื่องแนวทางการปฏิบัติในช่วงที่มีการระบาดของ COVID-19 เพื่อความปลอดภัยของบุคลากรโรงพยาบาลและผู้มารับบริการ ได้แก่ การลดจำนวนผู้ป่วยที่เข้ามารับการรักษาแบบผู้ป่วยใน การเพิ่มมาตรการคัดกรองค้นหาผู้ป่วยอย่างเคร่งครัด การกระตุ้นให้บุคลากรของโรงพยาบาลยกระดับการป้องกันตนเอง โดยสวมหน้ากากอนามัยตลอดเวลาที่ปฏิบัติงาน รวมถึงเน้นย้ำการล้างมือทั้งก่อนและหลังการสัมผัสกับผู้ป่วย

สถานการณ์การระบาดของ COVID-19 ทำให้พยาบาลในฐานะผู้ปฏิบัติงานของโรงพยาบาลเกิดสินจำเป็นต้องมีการเรียนรู้และปรับตัวให้สอดคล้องกับการปฏิบัติตัวตามชีวิตวิถีใหม่ สำหรับพยาบาลของกองการพยาบาล (2563: 1-4) ที่ได้ออกประกาศฉบับที่ 3 ในสถานการณ์การระบาดของ COVID-19 เรื่องการบริการพยาบาลตามวิถีใหม่ เพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติให้พยาบาลในสถานบริการสุขภาพทุกระดับไว้ 2 ด้าน คือ 1) การบริการพยาบาลตามวิถีใหม่ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติการดูแลรักษาผู้ป่วยซึ่งเป็นการบริการพยาบาลแบบพักค้างในโรงพยาบาลตามวิถีใหม่ และ 2) ชีวิตวิถีใหม่สำหรับพยาบาล เพื่อช่วยให้พยาบาลเกิดความปลอดภัยในการดูแลผู้ป่วย จากแนวทางดังกล่าวทำให้พยาบาลของโรงพยาบาลเกิดสิน จำเป็นต้องมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องในการปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับแนวทางของทีมพยาบาล และของโรงพยาบาลเกิดสิน นอกจากนี้ ในแต่ละปีงบประมาณโรงพยาบาลเกิดสินมีการจัดสรรงบประมาณบุคลากรจำนวนมาก เช่น ปี 2562 มีงบพัฒนาบุคลากรรวม 45 ล้านบาท โดยเป็นงบพัฒนาสำหรับกลุ่มภารกิจด้านการพยาบาล 4.3 ล้านบาท (โรงพยาบาลเกิดสิน, 2563 ก: 136-137) เห็นได้ว่า การพัฒนาบุคลากรดังกล่าวมีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ที่ต้องการให้โรงพยาบาลเกิดสินเป็นสถาบันการศึกษาและบริการทางการแพทย์ชั้นนำที่มีคุณภาพระดับประเทศ ดังนั้น การผลักดันให้

พยาบาลมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ช่วยให้โรงพยาบาลผลิตสินค้าไปสู่วิสัยทัศน์ดังกล่าว และช่วยให้การปฏิบัติงานภายใต้สถานการณ์การระบาดของ COVID-19 เป็นไปด้วยความมีประสิทธิภาพ

แนวคิดเรื่ององค์การแห่งการเรียนรู้เป็นการสร้างช่องทางการถ่ายทอดความรู้ให้เกิดขึ้นระหว่างกันของบุคลากร ควบคู่ไปกับการเรียนรู้จากภายนอกองค์กร ซึ่งถือเป็นแนวคิดที่เหมาะสมกับการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับสถานการณ์การระบาดของ COVID-19 ในปัจจุบัน เนื่องจากโรงพยาบาลผลิตสินค้าต้องเผชิญกับความยากลำบากในการรับมือการระบาดของ COVID-19 และการป้องกันด้านสุขภาพให้แก่บุคลากร จึงทำให้บริการของโรงพยาบาลต้องหยุดชะงักลงชั่วคราว ดังนั้น การสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้เพื่อสร้างการรับรู้ความเข้าใจถึงความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น รวมถึงการสร้างบรรยากาศที่ช่วยเสริมสร้างสมรรถนะการบริหารงานที่มีคุณภาพภายใต้สถานการณ์การระบาดของ COVID-19 โดยองค์การแห่งการเรียนรู้จึงเป็นเรื่องที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและทำให้เกิดเป็นวัฒนธรรมองค์กรของโรงพยาบาลผลิตสินค้า การสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงพยาบาลผลิตสินค้าจึงมีความสำคัญต่อการยอมรับการเปลี่ยนแปลง และสามารถปรับตัว พร้อมปฏิบัติงานตามแนวทางที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการศึกษาองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงพยาบาลผลิตสินค้าครั้งนี้ มีประเด็นที่สำคัญ 5 ด้าน (Senge, 1990: 55-68) โดยเริ่มจาก 1) การเป็นบุคคลรอบรู้ ซึ่งเป็นการพัฒนาพยาบาลให้มีทักษะความรู้ ความเชี่ยวชาญในการป้องกันตัวเองให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างปลอดภัย 2) การมีแบบแผนความคิด ซึ่งเป็นความคิด ความเข้าใจของพยาบาลที่มีต่อโรงพยาบาลผลิตสินค้า และต่อวิธีการปฏิบัติงานที่ต้องดำเนินการ 3) การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน ซึ่งเป็นวิธีการของของโรงพยาบาลผลิตสินค้าที่ทำให้พยาบาลมีวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับเป้าหมายของโรงพยาบาลผลิตสินค้า 4) การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ซึ่งเป็นการเรียนรู้ร่วมกันของพยาบาล โดยมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และความรู้ เพื่อพัฒนาทักษะ ความสามารถของทีมให้สูงขึ้น และ 5) การคิดอย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นการคิดวิเคราะห์แบบองค์รวม เพื่อวางแผนระยะยาวให้เกิดความสมดุลในการแก้ไขปัญหา จากประเด็นการวิจัยที่กล่าวถึง จึงสรุปได้ว่าองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงพยาบาลผลิตสินค้า จะช่วยให้พยาบาลสามารถปฏิบัติงานตามชีวิตวิถีใหม่สำหรับพยาบาลในสถานการณ์การระบาดของ COVID-19 ของโรงพยาบาลผลิตสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ดังนั้น การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์การแห่งการเรียนรู้กับการปฏิบัติตัวตามชีวิตวิถีใหม่สำหรับพยาบาลในสถานการณ์การระบาดของ COVID-19 ของโรงพยาบาลผลิตสินค้า จะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ และเป็นปัจจุบันเพื่อนำมาสู่การกำหนดแนวทางที่เหมาะสมในการจัดทำโครงการ และกิจกรรมที่ช่วยให้การปฏิบัติตัวตามชีวิตวิถีใหม่สำหรับพยาบาลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และพร้อมรับมือกับสถานการณ์การระบาดของ COVID-19 ซึ่งส่งผลต่อการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับลักษณะขององค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงพยาบาลผลิตสินค้า ถนนสีลม แขวงศรีเวียง เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร

2. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานตามชีวิตวิถีใหม่สำหรับพยาบาลในสถานการณ์การระบาดของ COVID-19 ของโรงพยาบาลเลิดสิน

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะขององค์การแห่งการเรียนรู้กับการปฏิบัติงานตามชีวิตวิถีใหม่สำหรับพยาบาลในสถานการณ์การระบาดของ COVID-19 ของโรงพยาบาลเลิดสิน

สมมติฐานการวิจัย

ลักษณะขององค์การแห่งการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามชีวิตวิถีใหม่สำหรับพยาบาลในสถานการณ์การระบาดของ COVID-19 ของโรงพยาบาลเลิดสิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับองค์การแห่งการเรียนรู้

องค์การแห่งการเรียนรู้ หมายถึง องค์การที่สนับสนุนให้บุคลากรมีการตื่นตัว และการมีอิสระทางความคิด เพื่อเปิดโลกทัศน์ในการเรียนรู้ โดยมีการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง จนทำให้สามารถจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้เองอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ องค์การที่มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องจะเกิดการปรับตัวเพื่อพัฒนาระบบวิธีการทำงานเพื่อรองรับสภาวะการเปลี่ยนแปลงของโลก ซึ่งก่อให้เกิดความก้าวหน้าไปอย่างต่อเนื่อง

Senge (1990: 55-68) เสนอแนวทางในการสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้ด้วยการสร้างวินัย 5 ประการ มีประเด็นสำคัญดังนี้

1) การเป็นบุคคลรอบรู้ (personal mastery) สมาชิกขององค์การถือเป็นรากฐานขององค์การแห่งการเรียนรู้ และสมาชิกที่มีระดับความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษจะสามารถขยายความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานที่ต้องการได้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น สมาชิกที่มีลักษณะสอดคล้องกับการเป็นบุคคลรอบรู้จะเป็นบุคคลที่มีความกระตือรือร้นสนใจและใฝ่ที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ เพื่อเพิ่มศักยภาพของตนให้ไปมุ่งสู่จุดมุ่งหมายและความสำเร็จที่ได้กำหนดไว้

2) การมีแบบแผนความคิด (mental models) เป็นความคิดความเข้าใจของสมาชิกที่มีต่อองค์การและต่อธุรกิจที่ดำเนินการ ซึ่งความคิดของบุคคลถือเป็นสิ่งสำคัญและมีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรม โดย Senge เห็นว่า แบบแผนทางความคิดของสมาชิกมีอิทธิพลมาจากความคิดขององค์การที่มีสายการบังคับบัญชามากมายในระดับและลักษณะที่แตกต่างกันไป ซึ่งทำให้สมาชิกแต่ละคนมีการรับรู้และเข้าใจโลกทัศน์เกี่ยวกับองค์การและงานที่ทำเพียงมิติเดียว โดยไม่สามารถเชื่อมโยงตำแหน่งที่ตนอยู่กับภาพรวมทั้งหมดได้ ดังนั้น เมื่อเกิดปัญหาขึ้นภายในองค์การสมาชิกก็มักไม่เข้าใจว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาและต้องเป็นผู้ร่วมแก้ไขปัญหาด้วย แต่กลับมองและกล่าวโทษว่าเป็นความรับผิดชอบของสมาชิกคนอื่น ๆ ซึ่งมักส่งผลให้เกิดความขัดแย้งขึ้นภายในองค์การ

3) การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน (building shared vision) เป็นวิธีการทำให้สมาชิกแต่ละคนเกิดวิสัยทัศน์ และมีการหัดให้สมาชิกคิดมองไปข้างหน้า มองไปในอนาคต รวมถึงสร้างสถานการณ์จำลองในแบบต่าง ๆ ที่คิดว่าจะทำให้เกิดผลที่ดี ผลที่ไม่ดี และผลแบบกลาง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นต่อองค์การ ซึ่งแต่ละทางมีวิธีการแก้ไขปัญหาอย่างไรได้บ้าง โดยมีการฝึกให้สมาชิกตัดสินใจร่วมกัน และมอบหมายให้ไปทำการบ้านแล้วนำมาคุยร่วมกัน ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมกัน การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันของสมาชิกในองค์การ

4) การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม (team learning) เป็นการเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกโดยอาศัยความรู้และความคิดของสมาชิกในกลุ่มมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เพื่อพัฒนาความรู้และความสามารถของทีมให้เกิดขึ้น โดย Senge เห็นว่า การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อมีการรวมพลังของสมาชิกในทีมให้ได้มีโอกาสเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ร่วมกัน ด้วยการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เช่น กระตุ้นให้กลุ่มมีการสนทนา (dialogue) และการอภิปราย (discussion) และหาข้อสรุป ซึ่งจะก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ที่นำไปสู่เป้าหมายขององค์การ

5) การคิดอย่างเป็นระบบ (systems thinking) เป็นการคิดบนหลักการพื้นฐานว่า ปัญหาหนึ่งเป็นวัฏจักร กล่าวคือ ปัญหาที่เกิดขึ้นในวันนี้ย่อมเป็นผลมาจากแนวทางการแก้ไขปัญหาของเมืองานที่ผิดพลาด และการมองโลกแบบแยกส่วนจะทำให้เกิดปัญหาตามมาเหมือนลูกโซ่ และยังสร้างแรงกดดันเพื่อแก้ไขปัญหามากขึ้นเท่าใดก็ยิ่งจะทำให้ระบบตอบสนองต่อแรงกระทำกลับมามากขึ้นเท่านั้น ดังนั้น การแก้ไขปัญหาจึงควรทำให้เกิดความสมดุลและดำเนินการอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งการแก้ปัญหาแบบองค์รวมต้องใคร่ครวญและวางแผนระยะยาว

2. แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามชีวิตวิถีใหม่สำหรับพยาบาลในสถานการณ์การระบาดของ COVID-19

กองการพยาบาล (2563: 1-4) ได้กล่าวถึงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ส่งผลกระทบต่อในทุกวงการ รวมทั้งการบริการทางด้านสาธารณสุข ทำให้การบริการพยาบาลจำเป็นต้องปรับเข้าสู่วิถีใหม่ เพื่อป้องกันและควบคุมการติดเชื้อทั้งผู้รับและผู้ให้บริการ ซึ่งจะทำให้ประชาชนและพยาบาลมีความปลอดภัย กองการพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข จึงออกประกาศฉบับที่ 3 ในสถานการณ์การระบาดของ COVID-19 เรื่อง การบริการพยาบาลตามวิถีใหม่ เพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติให้พยาบาลในสถานบริการสุขภาพทุกระดับ ซึ่งการปฏิบัติงานตามชีวิตวิถีใหม่สำหรับพยาบาล หมายถึง การปฏิบัติงานตามขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายของพยาบาล เพื่อให้เกิดผลสำเร็จในการดำเนินงาน และตอบสนองต่อนโยบายของโรงพยาบาลเลิดสินในสถานการณ์การระบาดของ COVID-19 ใน 2 ด้าน คือ

1) การบริการพยาบาลตามวิถีใหม่ หมายถึง แนวทางปฏิบัติการดูแลรักษาผู้ป่วยตามหลักการควบคุมการติดเชื้อของโรงพยาบาลเลิดสิน ซึ่งเป็นการบริการพยาบาลแบบพักค้างในโรงพยาบาลตามวิถีใหม่ใน 4 เรื่อง ได้แก่ 1) การจัดหน่วยบริการ 2) การจัดระบบบริการพยาบาล 3) การจัดระบบเยี่ยมผู้ป่วย และ 4) การจัดระบบการทำความสะอาด

2) ชีวิตวิถีใหม่สำหรับพยาบาล หมายถึง แนวทางปฏิบัติงานตามชีวิตวิถีใหม่สำหรับพยาบาล ในสถานการณ์การระบาดของ COVID-19 ของโรงพยาบาลเลิดสิน จำนวน 6 เรื่อง ได้แก่ 1) การใส่หน้ากากอนามัยตลอดเวลาที่ปฏิบัติงาน 2) การล้างมือตามแนวคิด 5 Moments in Infection Prevention and Control 3) การอาบน้ำและสระผมก่อนกลับบ้าน 4) เปลี่ยนชุดปฏิบัติงานก่อนกลับบ้าน 5) การพกแอลกอฮอล์ เพื่อพร้อมใช้ตลอดเวลา และ 6) การไม่ใส่ชุดพยาบาลออกนอกโรงพยาบาล

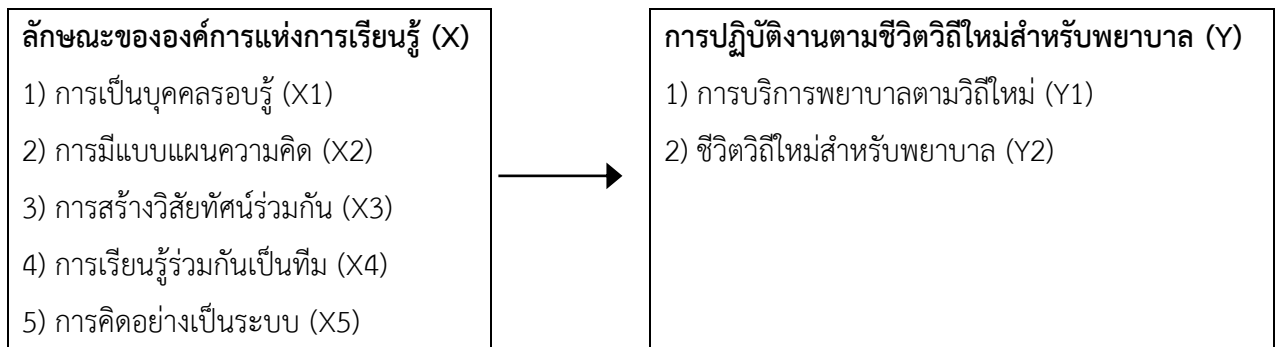
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เมธปียา พิมพ์เสนา (2556: 93-94) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามสมรรถนะของผู้ปฏิบัติการพยาบาลชั้นสูง ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติตามสมรรถนะของผู้ปฏิบัติการพยาบาลชั้นสูงอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สมรรถนะด้านความสามารถในการให้เหตุผลทางจริยธรรมและการตัดสินใจเชิงจริยธรรม ด้านความสามารถในการเสริมสร้างพลังอำนาจการสอน การฝึก การเป็นพี่เลี้ยงในการปฏิบัติ ด้านความสามารถในการประสานงาน ด้านความสามารถในการให้คำปรึกษาทางคลินิกเพื่อดูแลผู้ป่วยหรือผู้ใช้บริการกลุ่มเป้าหมายที่ตนเองเชี่ยวชาญ ด้านความสามารถในการจัดการและประเมินผลลัพธ์ ด้านความสามารถในการดูแลกลุ่มเป้าหมายหรือ กลุ่มเฉพาะโรคที่มีปัญหาสุขภาพซับซ้อน ด้านความสามารถในการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ ด้านความสามารถในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และด้านความสามารถในการพัฒนาจัดการ และกำกับระบบการดูแลกลุ่มเป้าหมายหรือเฉพาะกลุ่มหรือเฉพาะโรค อยู่ในระดับดีสำหรับปัจจัยส่วนบุคคลด้านตำแหน่งงาน ปัจจัยค้ำจุน และปัจจัยจูงใจ มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามสมรรถนะของผู้ปฏิบัติการพยาบาลชั้นสูง และตัวแปรที่สามารถร่วมกันพยากรณ์การปฏิบัติตามสมรรถนะของผู้ปฏิบัติการพยาบาลชั้นสูงได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ปัจจัยจูงใจด้านลักษณะงาน ปัจจัยจูงใจด้านความสำเร็จในงาน ปัจจัยจูงใจด้านความรับผิดชอบในงาน และปัจจัยค้ำจุนด้านสภาพการทำงาน

สุนันทา สุเทศ (2560: 88) ได้ศึกษาเรื่อง ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้กับประสิทธิผลการพัฒนาองค์การและบุคลากรของโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ผลการวิจัยพบว่า ระดับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนนายร้อยตำรวจในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยพบว่า ด้านการเป็นบุคคลรอบรู้มีค่าเฉลี่ยมากกว่าทุกด้าน รองลงมาคือ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ด้านการมีแบบแผนความคิด ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ และด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน ตามลำดับ และยังพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้กับประสิทธิผลการพัฒนาองค์การและบุคลากรของโรงเรียนนายร้อยตำรวจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทางบวกโดยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายละเอียดโดยเรียงตามลำดับ ค่าความสัมพันธ์ดังนี้ ด้านการมีแบบแผนความคิด มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลการพัฒนาองค์การและบุคลากรของโรงเรียนนายร้อยตำรวจมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการเป็นบุคคลรอบรู้ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็น ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน และด้านการคิดอย่างเป็นระบบ

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดดังแผนภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งมีรายละเอียดของวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ พยาบาลหอผู้ป่วยในของโรงพยาบาลเลิดสิน ในปีงบประมาณ 2564 จำนวน 398 คน (โรงพยาบาลเลิดสิน, 2564: 10)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ พยาบาลหอผู้ป่วยในของโรงพยาบาลเลิดสิน จำนวน 200 คน โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane (1973: 727)

1.3 ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตามระดับชั้น (stratified random sampling) โดยแบ่งกลุ่มประชากรออกตามหอผู้ป่วยในของโรงพยาบาลเลิดสิน แล้วดำเนินการหาสัดส่วนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตามลักษณะหอผู้ป่วย แล้วจึงดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (simple random sampling) โดยวิธีการจับสลาก

2. เครื่องมือการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อลักษณะขององค์การแห่งการเรียนรู้กับการปฏิบัติงานตามชีวิตวิถีใหม่สำหรับพยาบาลในสถานการณ์การระบาดของ COVID-19 ของโรงพยาบาลเลิดสิน เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามเกณฑ์การวัดแบบ Likert scale ซึ่งมีคะแนนเป็น 5 4 3 2 และ 1 ตามลำดับของความหมายดังนี้ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

เครื่องมือแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษา 4) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5) การเข้าร่วมอบรมจากโรงพยาบาล (ครั้งต่อปี)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อลักษณะขององค์การแห่งการเรียนรู้ จำนวน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) การเป็นบุคคลรอบรู้ 2) การมีแบบแผนความคิด 3) การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน 4) การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม และ 5) การคิดอย่างเป็นระบบ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติงานตามชีวิตวิถีใหม่สำหรับพยาบาล จำนวน 2 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการบริการพยาบาลตามวิถีใหม่ 2) ด้านชีวิตวิถีใหม่สำหรับพยาบาล

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงพยาบาลเลิดสิน ถนนสีลม แขวงศรีเวียง เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร

2.2 การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

2.2.1 ศึกษาเอกสาร รายงาน หนังสือสั่งการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2.2 กำหนดกรอบแนวคิด และเรียบเรียงประเด็นคำถามเพื่อสร้างแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์ในการวิจัย และยกร่างแบบสอบถามทั้งชนิดปลายเปิดและปลายปิด

2.2.3 ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้เกิดความถูกต้อง และเหมาะสมของแบบสอบถาม

2.2.4 นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านเพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence หรือ IOC) ข้อคำถามใดที่มีค่า IOC ที่มากกว่า 0.66 ขึ้นไป จะถูกเลือกไว้พร้อมปรับปรุงด้านภาษาและความชัดเจนของข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ สำหรับข้อคำถามที่ไม่ผ่านค่า IOC (0.65 ลงมา) จะทำการปรับปรุงแก้ไขและนำไปให้ขอความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญอีกครั้งเพื่อหาค่า IOC ใหม่ จากนั้นจะนำไปปรึกษากับที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อหารือในส่วนที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยแบบสอบถามมีค่า IOC จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ได้พิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยกำหนดค่าคะแนนของความสอดคล้องกับเนื้อหาที่ต้องการระหว่าง .80-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับแบบสัมประสิทธิ์อัลฟาเท่ากับ .88 (Cronbach, 1990)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีผู้ช่วยผู้วิจัย จำนวน 3 คน ช่วยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างให้ครบตามจำนวนที่กำหนดรวม 90 วัน คือ ช่วงเดือนพฤศจิกายน 2563 ถึงเดือนมกราคม 2564 จากนั้นจึงตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล และมีการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม กรณีแบบสอบถามมีชุดที่ไม่สมบูรณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ มีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 สถิติที่ใช้พรรณนาข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ความถี่ และร้อยละ

4.2 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลระดับลักษณะขององค์การแห่งการเรียนรู้ และระดับการปฏิบัติงานตามชีวิตวิถีใหม่สำหรับพยาบาล โดยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะขององค์การแห่งการเรียนรู้กับการปฏิบัติงานตามชีวิตวิถีใหม่สำหรับพยาบาล ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 200 ตัวอย่าง พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 96.00 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 31.50 มีการศึกษาระดับประกาศนียบัตรหลังปริญญาตรี จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 46 และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนตั้งแต่ 30,001 บาทขึ้นไป จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 54.50 และพบว่า ได้เข้าร่วมอบรมจากโรงพยาบาล 3-5 ครั้งต่อปี จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 47.50 ผลการวิจัยพบว่า

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับลักษณะขององค์การแห่งการเรียนรู้ โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

(n = 200)

ลักษณะขององค์การแห่งการเรียนรู้	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1. การเป็นบุคคลรอบรู้ (X1)	4.15	0.33	มาก	1
2. การมีแบบแผนความคิด (X2)	3.80	0.45	มาก	2
3. การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (X3)	3.60	0.54	มาก	3
4. การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม (X4)	3.82	0.79	มาก	4
5. การคิดอย่างเป็นระบบ (X5)	3.77	0.43	มาก	5
รวม	3.83	0.25	มาก	

1. ระดับลักษณะขององค์การแห่งการเรียนรู้ ผลการศึกษาพบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้ง 5 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ ด้านการเป็นบุคคลรอบรู้ ($\bar{x} = 4.15$) มีข้อความคำถามเรื่องพยาบาลมีทักษะความรู้ในการป้องกันตนเองให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างปลอดภัย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.27$) มากกว่าทุกข้อ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ($\bar{x} = 3.82$) โดยมีข้อความคำถามเรื่องพยาบาลมีการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.04$) มากกว่าทุกข้อ ด้านการมีแบบแผนความคิด ($\bar{x} = 3.80$) โดยมีข้อความคำถามเรื่องพยาบาลมีความเข้าใจต่อวิธีการปฏิบัติงานภายใต้สถานการณ์แพร่ระบาดของ COVID-19 มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.04$) มากกว่าทุกข้อ ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีข้อความคำถามเรื่องพยาบาลมีมุมมองเชิงบวก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.96$) มากกว่าทุกข้อ ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ($\bar{x} = 3.60$) โดยมีข้อความคำถามเรื่องพยาบาลมีวิสัยทัศน์ด้านบวกในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.75$) มากกว่าทุกข้อ

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับการปฏิบัติงานตามชีวิตวิถีใหม่สำหรับพยาบาล โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

(n = 200)

การปฏิบัติงานตามชีวิตวิถีใหม่สำหรับพยาบาล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1. ด้านการบริการพยาบาลตามวิถีใหม่ (Y1)	3.95	0.46	มาก	1
2. ด้านชีวิตวิถีใหม่สำหรับพยาบาล (Y2)	3.88	0.54	มาก	2
รวม	3.92	0.44	มาก	

2. ระดับการปฏิบัติงานตามชีวิตวิถีใหม่สำหรับพยาบาล ผลการศึกษาพบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้ง 2 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ ด้านการบริการพยาบาลตามวิถีใหม่โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.95$) มีข้อความถามเรื่องพยาบาลจัดหอผู้ป่วยตามหลักการควบคุมการติดเชื้อ โดยมีระยะห่างระหว่างเตียงไม่น้อยกว่า 1.5 เมตร หรือตามมาตรการที่กำหนด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.31$) มากกว่าทุกข้อ ด้านชีวิตวิถีใหม่สำหรับพยาบาล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.88$) มีข้อความถามเรื่องพยาบาลมีการใส่หน้ากากอนามัยตลอดเวลาที่ปฏิบัติงาน และเปลี่ยนอันใหม่ทุก 8 ชั่วโมงหรือเมื่อขึ้น เพื่อเป็นการป้องกันการติดเชื้อ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.24$) มากกว่าทุกข้อ

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะขององค์การแห่งการเรียนรู้กับการปฏิบัติงานตามชีวิตวิถีใหม่สำหรับพยาบาล

(n = 200)

	X1	X2	X3	X4	X5	X	Y1	Y2	Y
X1	1	0.263**	0.300**	0.202**	0.056*	0.381**	0.232**	0.262**	0.285**
X2		1	0.170*	0.420**	0.104*	0.660**	0.528**	0.373**	0.508**
X3			1	0.210**	0.031*	0.165*	0.196**	0.186**	0.218**
X4				1	0.054*	0.728**	0.461**	0.186**	0.357**
X5					1	0.376**	0.101	0.226**	0.193**
X						1	0.495**	0.321**	0.458**
Y1							1	0.524**	0.849**
Y2								1	0.895**
Y									1

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะขององค์การแห่งการเรียนรู้ (X) กับการปฏิบัติงานตามชีวิตวิถีใหม่สำหรับพยาบาล (Y) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน พบว่า มีความสัมพันธ์กันในทางบวก อยู่ในระดับต่ำ (0.458) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาระดับความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะขององค์การแห่งการเรียนรู้ทั้ง 5 ตัวแปร ได้แก่ การเป็นบุคคลรอบรู้ (X_1) การมีแบบแผนความคิด (X_2) การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน (X_3) การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม (X_4) และการคิดอย่างเป็นระบบ (X_5) กับการปฏิบัติงานตามชีวิตวิถีใหม่สำหรับพยาบาล (Y) พบว่ามีความสัมพันธ์สูงสุดตามลำดับดังนี้

3.1 การมีแบบแผนความคิด (X_2) มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการปฏิบัติงานตามชีวิตวิถีใหม่สำหรับพยาบาล (Y) อยู่ในระดับปานกลาง (0.508) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2 การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม (X_4) มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการปฏิบัติงานตามชีวิตวิถีใหม่สำหรับพยาบาล (Y) อยู่ในระดับต่ำ (0.357) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.3 การเป็นบุคคลรอบรู้ (X_1) มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการปฏิบัติงานตามชีวิตวิถีใหม่สำหรับพยาบาล (Y) อยู่ในระดับต่ำ (0.285) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.4 การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน (X_3) มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการปฏิบัติงานตามชีวิตวิถีใหม่สำหรับพยาบาล (Y) อยู่ในระดับต่ำ (0.218) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.5 การคิดอย่างเป็นระบบ (X_5) มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการปฏิบัติงานตามชีวิตวิถีใหม่สำหรับพยาบาล (Y) อยู่ในระดับต่ำ (0.193) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

1. วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะขององค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงพยาบาลเลิศสินโดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ก็อยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน จำนวน 5 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ ด้านการเป็นบุคคลรอบรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีข้อความถามเรื่องพยาบาลมีทักษะความรู้ในการป้องกันตนเองให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างปลอดภัย มีค่าเฉลี่ยมากกว่าทุกข้อ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีข้อความถามเรื่องพยาบาลมีการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยมากกว่าทุกข้อ ด้านการมีแบบแผนความคิด โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีข้อความถามเรื่องพยาบาลมีความเข้าใจต่อวิธีการปฏิบัติงานภายใต้สถานการณ์แพร่ระบาดของ COVID-19 มีค่าเฉลี่ยมากกว่าทุกข้อ ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีข้อความถามเรื่องพยาบาลมีมุมมองเชิงบวก โดยพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลง มีค่าเฉลี่ยมากกว่าทุกข้อ ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีข้อความถามเรื่องพยาบาลมีวิสัยทัศน์ด้านบวกในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยมากกว่าทุกข้อ

โดยเป็นผลเนื่องมาจากโรงพยาบาลเลิศสินให้ความสำคัญกับการพัฒนาเจ้าหน้าที่ทุกระดับให้มีทักษะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันที่มีสถานการณ์การระบาดของ COVID-19 จึงทำให้โรงพยาบาลเลิศสินมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่ช่วยพัฒนาองค์ความรู้ที่ถูกต้องในการปฏิบัติงาน

รวมถึงมีการกระตุ้นให้พยาบาลในฐานะผู้ปฏิบัติงานกับผู้ป่วย ต้องมีความกระตือรือร้นสนใจที่จะพัฒนาตนเอง และใฝ่ที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันตัวจากสถานการณ์การระบาดของ COVID-19 อยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของมาลี สืบกระแส (2552: 14) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ลักษณะของการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ นั้น บุคลากรจะมีความมุ่งมั่นที่จะเรียนรู้ และพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง และผลวิจัยยังพบว่า ลักษณะขององค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงพยาบาลเกิดสิน ด้านการเป็นบุคคลรอบรู้เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าทุกด้านโดยมีข้อความเรื่องพยาบาลมีทักษะความรู้ในการป้องกันเองให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างปลอดภัยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด โดยผลวิจัยชี้ให้เห็นว่า พยาบาลมีความมุ่งมั่นที่จะเพิ่มขีดความสามารถของตนให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้สถานการณ์การระบาดของ COVID-19 ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ Senge (1990: 185) ที่ได้กล่าวถึงลักษณะของบุคคลรอบรู้ในองค์การแห่งการเรียนรู้ว่า จะเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นสนใจและใฝ่ที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ เพื่อเพิ่มศักยภาพของตนให้ไปมุ่งสู่จุดมุ่งหมาย และความสำเร็จที่ได้กำหนดไว้ ซึ่ง บดินทร์ วิจารณ์ และวีรวิธ มาฆะศิริานนท์ (2550: 17-43) ได้ให้ความเห็นเรื่องการพัฒนาทักษะในการทำงานไว้ในแนวทางเดียวกันว่า องค์การแห่งการเรียนรู้ในแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง (self-directed learning) เป็นความกระตือรือร้นของพนักงานที่จะมุ่งความสนใจในการเรียนรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานเพื่อนำไปสู่การมีสมรรถนะที่สูงขึ้นและผลวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนันทา สุเทศ (2560: 88) ที่ศึกษาเรื่อง ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้กับประสิทธิผลการพัฒนาองค์การและบุคลากรของโรงเรียนนายร้อยตำรวจ โดยพบว่า ด้านการเป็นบุคคลรอบรู้เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเช่นกัน

2. วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการปฏิบัติงานตามชีวิตวิถีใหม่สำหรับพยาบาล โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก จำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ ด้านการบริการพยาบาลตามวิถีใหม่โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีข้อความเรื่องพยาบาลจัดหอผู้ป่วยตามหลักการควบคุมการติดเชื้อ โดยมีระยะห่างระหว่างเตียงไม่น้อยกว่า 1.5 เมตร หรือตามมาตรการที่กำหนด มีค่าเฉลี่ยมากกว่าทุกข้อ ด้านชีวิตวิถีใหม่สำหรับพยาบาล โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีข้อความเรื่องพยาบาลมีการใส่หน้ากากอนามัยตลอดเวลาที่ปฏิบัติงาน และเปลี่ยนอันใหม่ทุก 8 ชั่วโมงหรือเมื่อขึ้น เพื่อเป็นการป้องกันการติดเชื้อ มีค่าเฉลี่ยมากกว่าทุกข้อ สรุปได้ว่าผลการศึกษาไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ โดยเป็นผลเนื่องมาจากสถานการณ์การระบาดของ COVID-19 ซึ่งทำให้โรงพยาบาลเกิดสินต้องมีการปรับปรุงระบบการปฏิบัติงานเพื่อสร้างความปลอดภัยให้แก่ผู้ป่วย และบุคลากรในโรงพยาบาล โดยผลวิจัยมีความสอดคล้องกับแนวคิดของกองการพยาบาล (2563: 1-4) ที่ได้กล่าวในแนวทางเดียวกันว่า การแพร่ระบาดของ COVID-19 ได้ส่งผลกระทบต่อทำให้การบริการพยาบาลจำเป็นต้องปรับเข้าสู่วิถีใหม่ เพื่อป้องกันและควบคุมการติดเชื้อทั้งผู้รับและผู้ให้บริการ ซึ่งมุ่งหวังให้ประชาชนและพยาบาลมีความปลอดภัย และผลวิจัยยังพบว่า การปฏิบัติงานตามชีวิตวิถีใหม่สำหรับพยาบาล ด้านการบริการพยาบาลตามวิถีใหม่เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าทุกด้านโดยมีข้อความเรื่องพยาบาลจัดหอผู้ป่วยตามหลักการควบคุมการติดเชื้อ โดยมีระยะห่างระหว่างเตียงไม่น้อยกว่า 1.5 เมตร หรือตามมาตรการที่กำหนดมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด โดยผลวิจัยชี้ให้เห็นว่า พยาบาลของหอผู้ป่วยโรงพยาบาลเกิดสินให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตามแผนงานและแนวทางที่กำหนดโดยเคร่งครัด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ทวนลนินซ์

ลิขิตลือชา (2561: 37-39) ได้กล่าวถึงลักษณะงานของพยาบาลว่า ต้องมีการวางแผนพัฒนาคุณภาพการพยาบาล ให้ได้ตามเป้าหมาย และตัวชี้วัดคุณภาพของหน่วยงาน ตามขอบเขตงานที่ได้รับมอบหมาย นอกจากนี้ การปฏิบัติ ดังกล่าวยังสอดคล้องกับที่กองการพยาบาล (2563: 1-4) ได้กล่าวถึงการปฏิบัติตัวตามชีวิตวิถีใหม่สำหรับพยาบาล ในสถานการณ์การระบาดของ COVID-19 ไว้ว่า หอผู้ป่วยต้องมีการจัดหน่วยบริการตามหลักการควบคุมการติดเชื้อ โดยมีระยะห่างระหว่างเตียงไม่น้อยกว่า 1.5 เมตร หรือตามมาตรการที่กำหนด และจัดให้มีอ่างล้างมือและ แอลกอฮอล์เจลพร้อมใช้อย่างเพียงพอตลอดเวลา และยังสอดคล้องกับที่มหาวิทยาลัยมหิดล (2563: ออนไลน์) ได้เสนอแนะแนวทาง การป้องกันการแพร่เชื้อ และการติดเชื้อ COVID-19 ไว้ว่า ต้องมีการเว้นระยะห่างจาก คนอื่นที่อาจจะแพร่เชื้อ

3. วัตถุประสงค์ที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะขององค์การแห่งการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตัว ตามชีวิตวิถีใหม่สำหรับพยาบาลในสถานการณ์การระบาดของ COVID-19 ของโรงพยาบาลเลิศสิน ในทางบวก อยู่ในระดับต่ำ (0.458) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ โดยเป็นผล เนื่องมาจากการพัฒนาตามแนวทางองค์การแห่งการเรียนรู้จะสามารถทำให้บุคลากรมีการปฏิบัติตัวตามแนวทาง ของโรงพยาบาลเลิศสินได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยผลวิจัยมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ Marquardt (1995: 23) ที่กล่าวว่า แนวคิดเรื่ององค์การแห่งการเรียนรู้เป็นแนวทางที่สนับสนุนให้องค์การมีความสามารถในการเรียนรู้ และปรับตัวเพื่อพร้อมรับความเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว เพื่อเอื้อให้เกิดการหาแนวปฏิบัติที่ดีที่สุด ทั้งนี้ องค์การแห่งการเรียนรู้เป็นแนวคิดที่ก่อให้เกิดการปรับตัวเพื่อเรียนรู้ในท่ามกลางกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลง โดยมีศูนย์กลางการเรียนรู้อยู่ที่ผู้เรียน (learner-centered) และมีแนวทางการเรียนรู้มาจากการปฏิบัติด้วย ตนเอง (action learning) ที่ช่วยให้องค์กรเกิดการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน รวมถึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนันทา สุเทศ (2560: 88) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้กับประสิทธิผลการพัฒนาองค์การ และบุคลากรของโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้มีความสัมพันธ์ กับประสิทธิผลการพัฒนาองค์การและบุคลากรของโรงเรียนนายร้อยตำรวจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทางบวก โดยอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ผลวิจัยพบว่า พยาบาลมีลักษณะกระตือรือร้นในสิ่งใหม่ ๆ เกี่ยวกับ COVID-19 น้อยกว่า ทุกเรื่องในด้านนี้ ดังนั้น โรงพยาบาลเลิศสินควรมีกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ในเรื่องใหม่ ๆ เพื่อช่วยกระตุ้นให้ พยาบาลมีความกระตือรือร้นสนใจและใฝ่ที่จะเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

1.2 ผลวิจัยพบว่า โรงพยาบาลเลิศสินสนับสนุนให้มีกิจกรรมรวมพลังของทีมงานอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง น้อยกว่าทุกเรื่องในด้านนี้ ดังนั้น โรงพยาบาลเลิศสินควรสนับสนุนให้พยาบาลได้ใช้จุดเด่นที่มี มาร่วมกิจกรรมเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

1.3 ผลวิจัยพบว่า โรงพยาบาลเลิดสินมีการสื่อสารถึงพยาบาลแบบทางเดียวจากผู้บริหารสู่ผู้ปฏิบัติ น้อยกว่าทุกเรื่องในด้านนี้ ดังนั้น โรงพยาบาลเลิดสินควรสนับสนุนกิจกรรมการสื่อสารแบบสองทางจากผู้บริหารสู่ผู้ปฏิบัติ โดยใช้ช่องทางต่าง ๆ

1.4 ผลวิจัยพบว่า พยาบาลมีแนวทางการปฏิบัติงานแบบสร้างสรรค์ น้อยกว่าทุกเรื่องในด้านนี้ ดังนั้น โรงพยาบาลเลิดสินควรสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาางานแบบสร้างสรรค์ โดยผู้บริหารต้องแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการเปลี่ยนแปลงแนวทางการทำงานในทิศทางที่ดีขึ้น

1.5 ผลวิจัยพบว่า โรงพยาบาลเลิดสินมีการสร้างบรรยากาศเพื่อกระตุ้นให้พยาบาลแต่ละคนมีวิสัยทัศน์ และเป้าหมายในการทำงาน น้อยกว่าทุกเรื่องในด้านนี้ ดังนั้น โรงพยาบาลเลิดสินควรสร้างบรรยากาศเพื่อกระตุ้นให้พยาบาลมีเป้าหมายในการทำงาน และมีทัศนคติการดำเนินงานในอนาคต

1.6 ผลวิจัยพบว่า โรงพยาบาลจัดหอบุคลากรให้มีการจัดหาล้อมเวลาการเยี่ยมของญาติในผู้ป่วย แต่ละรายน้อยกว่าทุกเรื่องในด้านนี้ ดังนั้น โรงพยาบาลเลิดสินควรวางระบบเยี่ยมผู้ป่วยตามข้อกำหนดที่เหมาะสมกับหอบุคลากร

1.7 ผลวิจัยพบว่า พยาบาลมีการเปลี่ยนชุดปฏิบัติงานก่อนกลับบ้าน โดยสวมชุดไปรเวท/ชุดลำลองกลับบ้าน เป็นป้องกันการแพร่กระจายเชื้อสู่สมาชิกในครอบครัวน้อยกว่าทุกเรื่องในด้านนี้ ดังนั้น โรงพยาบาลเลิดสินควรส่งเสริมให้พยาบาลมีการเปลี่ยนชุดปฏิบัติงานก่อนกลับบ้าน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยสาเหตุที่ทำให้การพัฒนางานองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงพยาบาลเลิดสินเกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม

2.2 ควรมีการศึกษาขององค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงพยาบาลอื่น ๆ ที่มีบริบทใกล้เคียงกัน เพื่อนำมาสู่การพัฒนางานองค์กรแห่งการเรียนรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานเพื่อนำไปสู่การมีสมรรถนะที่สูงขึ้น และมีคุณภาพในอนาคตยิ่ง ๆ ขึ้นไป

เอกสารอ้างอิง

กรมควบคุมโรค. (2563). รายงานสถานการณ์โควิด-19 ประจำประเทศไทย. ค้นเมื่อ 30 สิงหาคม, จาก

<https://covid19.ddc.moph.go.th/>

กองการพยาบาล. (2563). ประกาศฉบับที่ 3 ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

เรื่อง การบริการพยาบาลตามวิถีใหม่ (New normal in nursing service). กรุงเทพฯ:

กองการพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข.

นวลชนินธุ์ ลิขิตลือชา. (2561). บทบาทหน้าที่ของพยาบาลวิชาชีพ. กรุงเทพฯ: สื่อดะวัน.

- บดินทร์ วิจารณ์ และวีรวิฑูร มาชะศิริรานนท์, ผู้แปล. (2550). **การพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้**. แปลจาก **Building the learning organization mastering the 5 elements for corporate learning** (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: เอ็กเปอร์เน็ท.
- มหาวิทยาลัยมหิดล. (2563). **ความรู้พื้นฐาน COVID-19**. ค้นเมื่อ 28 มิถุนายน, จาก <https://phoubon.in.th/covid-19>
- มาลี สืบกระแสน. (2552). **การพัฒนาารูปแบบขององค์การแห่งการเรียนรู้ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม.
- เมธปียา พิมพ์เสนา. (2556). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามสมรรถนะของผู้ปฏิบัติการพยาบาลชั้นสูง**. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โรงพยาบาลเลิดสิน. (2563 ก). **คู่มือการให้บริการประชาชน**. กรุงเทพฯ: โรงพยาบาลเลิดสิน กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข.
- _____. (2563 ข). **สถานการณ์โควิด-19 โรงพยาบาลเลิดสิน**. ค้นเมื่อ 30 สิงหาคม, จาก <http://lerdsin.go.th/index.php/th/>
- _____. (2564). **แผนอัตรากำลัง 3 ปี (2562-2564)**. กรุงเทพฯ: โรงพยาบาลเลิดสิน กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข.
- โสมรัชช์ วิไลยุค. (2563, มิถุนายน). New normal. **นิตยสารวาไรตี้เพื่อสุขภาพ@Rama**, 37, 12-13.
- สุนันทา สุเทศ. (2560). **ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้กับประสิทธิผลการพัฒนาองค์การและบุคลากรของโรงเรียนนายร้อยตำรวจ**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบาย สาธารณะและการจัดการภาครัฐ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- Cronbach, L. J. (1990). **Essentials of psychological testing**. New York: Harper Collins Publishers.
- Marquardt, M. J. (1995). **Building the learning organization: A systems approach to quantum improvement and global success**. New York: McGraw-Hill.
- Senge, P. M. (1990). **The fifth discipline: The art and practice of the learning organization**. London: Century Press.
- Yamane, T. (1973). **Statistics: An introduction analysis**. New York: Harper & Row.